

JOSEP ROVIROSA OLIVÉ, secretari general de la Fundació Consell de la Informació de Catalunya,

CERTIFICA: Que en relació a l'expedient núm. 28/2022 els membres del Consell de la Informació de Catalunya van adoptar per unanimitat i en reunió de data 30 de gener de 2023 el següent acord, segons la documentació de l'expedient:

Reapertura Expedient núm. 28/2022

ASSUMPTE: Queixa online rebuda el 12 de juliol de 2022, presentada per la senyora C.P. sobre una crítica teatral signada per Juan Carlos Olivares i una altra peça signada per Andreu Gomila sobre l'obra *Una imagen interior*, inclosa al programa del Festival GREC. La peça de Juan Carlos Olivares a la pàgina 30 de la secció de Cultura del diari "La Vanguardia" i la peça d'Andreu Gomila es va publicar el 30 de maig al mateix diari, amb el títol "Alucinación en el museo".

Un cop resolt l'expedient 28/2022 i comunicat l'acord al mitjà afectat, el diari La Vanguardia, a través de la seva direcció, manifesta que no havia tingut coneixement de la petició d'al·legacions del CIC i que, amb la voluntat d'aportar la seva versió dels fets, sol·licita la reobertura del procediment. Aquest Consell, malgrat tenir constància de que en dues ocasions s'havia dirigit al mitjà amb la petició formal d'al·legacions, i considerant que la funció d'autoregulació de la professió periodística és la seva principal raó de ser, accedeix de forma excepcional a la reobertura de l'expedient atenent la voluntat clarificadora del diari. Així mateix, també a petició del periodista afectat per la queixa, senyor Andreu Gomila, se li comunica la reapertura de l'expedient i es recullen en la ponència les al·legacions del periodista.

ANTECEDENTS

Tot i que la queixa no fa referència al text a la vulneració d'un criteri específic del Codi, en el seu document explica que la peça signada per Juan Carlos Olivares va fer una cobertura inadequada de la representació per les següents raons:

1. La posada en escena del treball va començar amb diversos problemes tècnics que van fer que el seu començament es retardava vint minuts, però l'autor de la crítica no es va referir a aquest contratemps al seu article, fet que es va mencionar per altres mitjans:

<https://www.elperiodico.com/es/ocio-y-cultura/20220708/imagen-interior-condetorreliel-festival-grec-lliure-critica-14037045>

<https://twitter.com/JofreFont/status/1545161587287285761>

2. L'autora de la queixa explica a més que a la crítica no es fa esment a la disposició dels subtítols, que en feia molt difícil la lectura i només apareixien en anglès i castellà, sense incloure el català en les opcions de traducció, malgrat de fer un festival que compta amb el suport econòmic de l'Ajuntament de Barcelona.

A més de la cobertura inadequada de la representació, a la queixa es fa referència a un possible conflicte d'interessos entre l'autor de la crítica, Juan Carlos Olivares, i el festival on es va presentar l'obra, pels motius següents:

a) El periodista en qüestió és un dels programadors del Teatre Lliure
[https://www.teatrelliure.com/uploads/20220617/Portal-de-Transparcia---2.3.-Equip-2022-\(1\).pdf](https://www.teatrelliure.com/uploads/20220617/Portal-de-Transparcia---2.3.-Equip-2022-(1).pdf)

b) Juan Carlos Olivares Treballa pel Festival Grec, i escriu els textos promocionals de la seva web: <https://www.barcelona.cat/grec/ca/bloc/pablo-gisbert-o-timagine-o-timagine>

Aquesta situació és compartida pel periodista Andreu Gomila, que també va publicar una peça sobre aquesta mateixa obra

(<https://www.lavanguardia.com/cultura/20220530/8302359/alucinacion-museo-conde-de-torrefiel-una-imagen-interior.html>) al diari La Vanguardia, treballa pel Festival Grec, i escriu els textos promocionals de la seva web:

<https://www.barcelona.cat/grec/ca/bloc/pablo-gisbert-o-timagine-o-timagine>

Les preguntes que l'autora de la queixa inclou al seu text són les següents: "Poden aquests dos periodistes, que cobrin del Teatre Lliure i del Festival Grec... escriure sobre aquest espectacle La Vanguardia? És un espai de crítica o d'intercanvi publicitari?".

AL.LEGACIONS

El diari *La Vanguardia* ha fet arribar les seves al·legacions després d'haver estat publicada la ponència. Al text que fa arribar el diari explica que tant Juan Carlos Olivares com Andreu Gomila no incorren en el conflicte d'interessos amb les peces esmentades a la queixa perquè:

-D'una banda, Juan Carlos Olivares treballa, en efecte, per al Teatre Lliure, i és per això que no fa mai crítiques dels espectacles programats a la temporada d'aquest teatre. Però Olivares no col·labora en cap aspecte amb el Festival Grec. És cert que la crítica de l'espectacle referit, 'Una imagen interior', de Conde de Peñafiel, que pertany exclusivament a la programació del Festival Grec, es va representar al Teatre Lliure de Montjuïc. Però aquesta sala només fa de contenidor, per la qual cosa Olivares està legitimat per fer-ne la crítica.

- Per l'altra, Andreu Gomila no fa a La Vanguardia crítica teatral sinó informació esporàdica sobre temes teatrals. És un escriptor freelance que col·labora amb diferents mitjans. Un d'ells és el blog del Grec, al que proposa temes informatius (i no "textos de promoció" segons es manifesta a l'expedient). No forma part de l'equip del festival i en el cas del reportatge al·ludit, va viatjar pel seu propi compte, i no convidat pel festival, fins a Brussel·les per realitzar-lo. Seria absurd que per col·laborar en aquell blog no pogués fer-ho en altres publicacions.

Així mateix, el periodista Andreu Gomila ens ha fet arribar les següents al·legacions com a resposta a la queixa:

"Benvolguts/des, els escric per presentar les meves al·legacions davant de la denúncia de la senyora C.P. davant del Consell de la Informació de Catalunya arran d'un presumpte conflicte d'interessos en la meva tasca professional com a periodista.

La senyora P. diu que cobro del Festival Grec per fer textos promocionals i alhora escric informacions a La Vanguardia sobre un espectacle, 'Una imagen interior', produït pel mateix certamen i que aquí hi ha un conflicte d'interessos.

D'entrada, deixar clar que soc free-lance i col·laboro amb el Grec portant-ne el blog, el qual no conté necessàriament textos promocionals de les obres. Durant tot l'any, publico entrades relacionades i no amb el festival, sempre a proposta meva, que són tan "promocionals" com les entrevistes i articles que surten a la premsa sobre els espectacles que es fan a Barcelona. En el cas denunciat, vaig publicar una entrevista amb la companyia El Conde de Torrefiel, pel seu interès com a companyia. Per fer-la, em vaig pagar de la meva butxaca un viatge a Brussel·les, al festival Kunstenfestivaldesarts, cosa que vaig aprofitar per oferir a La Vanguardia, mitjà on col·laboro, una crònica (no una crítica) d'un dels principals festivals d'arts escèniques d'Europa. No escric els textos promocionals del web del Grec. I sí, col·laboro amb el Grec gràcies a què vaig guanyar un concurs públic per obtenir la feina de "redacció del blog", cosa que em permet tirar endavant com a free-lance. Dit això, mai no ofereixo articles sobre el Grec als mitjans on col·laboro habitualment. L'article denunciat, de fet, no parla del Grec, sinó d'un altre festival i d'un espectacle d'una companyia catalana d'abast internacional que va dur la seva obra a Brussel·les abans de passar pel Grec, cosa que pot ser d'interès per al lector de La Vanguardia i que el redactor del diari em va demanar explícitament que cités.

També condueixo taules rodones, debats i altres actes públics quan un teatre o un altre festival m'ho demana, així com fan molts periodistes d'aquest país. En els últims temps, he treballat per a Temporada Alta, la Sala Beckett, el Teatre Lliure, el CoNCA, el CCCB, la Setmana del Llibre en Català, etc.

No sé on hi ha el conflicte d'interessos. No treballo a l'Ajuntament de Barcelona, de qui depèn el Grec, ni els dec cap fidelitat. A les bases del concurs, s'explicita clarament que els licitants han de ser periodistes amb trajectòria i que la feina no és exclusiva. Només depèn de mi ser deontològicament responsable, cosa que faig cada dia de la meua vida. Per això mai no parlo del Grec com a festival, ni bé ni malament. Però no puc parlar d'un espectacle en una crònica enviada des de Brussel·les en el context d'un altre festival, al qual hi he anat pels meus propis mitjans? Els deixo a vostès la resposta."

PONÈNCIA

Com ja s'ha comentat, la queixa no fa esment a quin punt concret del Codi Deontològic s'estaria vulnerant, però a més d'indicar que la cobertura realitzada per un dels periodistes (Juan Carlos Olivares) no és adequada, l'autora de la queixa planteja un possible conflicte d'interessos, com els que preveu el Criteri setè del Codi Deontològic. El Criteri setè indica que "com a norma general, els professionals de la informació han d'evitar qualsevol situació de conflicte d'interessos, ja sigui d'àmbit polític, comercial, econòmic, financer o familiar, que qüestionari la credibilitat i imparcialitat de la seva funció".

Tenint en compte el que descriu el text de la queixa rebuda i les al·legacions emeses pel diari es considera el següent:

- En el cas de Juan Carlos Olivares, el periodista treballa per al Teatre Lliure però no al GREC. Aquest és el festival en què es representa l'obra que s'esmenta a la queixa, però el Teatre Lliure fa de contenidor de l'escenari on es representa l'obra. Si es presta atenció al text, és cert que tal com s'explica a la queixa no es fa referència als problemes tècnics que van succeir durant la representació i potser hauria estat adequat fer-hi referència. Ara bé, si es presta atenció a l'altra afirmació que qüestiona si l'article signat per Olivares respon a un espai de crítica o intercanvi publicitari, la lectura del text permet observar que el crític no és complaent amb la representació de l'obra i apunta aspectes importants com els següents: *“En una imagen interior –excepto cuando la narración altera la realidad observada– no pasa nada significativo. Un paseo por lugares comunes, con tendencia a la zozobra apocalíptica, que flota en paralelo mientras aparece y desaparece en el escenario un museo, un supermercado o una cueva prehistórica o un sueño, recurso infalible. Pero, sobre todo echa de menos el componente irónico que situaba su universo artístico en espacio propio. Sin ese filtro, el universo filosófico que intentan construir es quebradizo”*.

-En el cas d'Andreu Gomila, a les al·legacions s'indica que col·labora al bloc del Grec, al qual proposa temes informatius (i no “textos de promoció” segons és manifesta a l'expedient). L'afirmació que els textos escrits per Gomila en aquest bloc són merament informatius no sembla del tot certa, atès que el periodista fa entrevistes a actors, directors de teatre i altres peces en què fa una valoració crítica de les obres. Si bé el contingut no és merament informatiu, l'anàlisi crítica que s'ofereix als lectors és rigorosa

A la queixa es qüestiona si els articles publicats per Olivares i Gomila són un espai de crítica o d'intercanvi publicitari. Es considera que aquesta afirmació no és del tot certa tenint en compte el contingut dels articles publicats a *La Vanguardia*, ja que els periodistes inclouen informació rellevant sobre les obres i fan una menció concisa al festival a què es refereix la queixa. Per exemple, en el cas de Gomila el seu article fa dues referències al GREC, una al subtítol, en què s'explica el següent: "El Conde de Torrefiel maravilla en el Kunstenfestivaldesarts de Bruselas con 'Una imagen interior', que pasará por el Grec". A l'interior de la notícia s'esmenta el següent: “Y esto es Una imagen interior, el espectáculo que ha maravillado al Kunstenfestivaldesarts de Bruselas después de haberse estrenado en el Festwochen vienes hace dos semanas y antes de pasar por el Grec a primeros de julio”. Per tant, no es pot considerar que això sigui realment un espai d'intercanvi publicitari, ja que el pes de la notícia no recau sobre aquest aspecte sinó sobre l'anàlisi de l'obra.

De conformitat amb la ponència, el Consell de la Informació de Catalunya adopta el següent

ACORD:

Tenint en compte els aspectes explicats a la queixa i els articles publicats al diari *La Vanguardia*, no es considera que aquests responguin a un espai d'intercanvi publicitari. Atès que no hi és present la situació de conflicte d'interessos que descriu el criteri setè del Codi Deontològic es considera que no s'incorre en la seva vulneració.

Tot i això, el CIC creu que la informació de què disposa el lector no és prou completa i transparent. Per evitar-ho, es veu necessari que juntament amb la signatura dels periodistes s'informi de les col·laboracions que tenen amb institucions o empreses vinculades a la temàtica de l'article.

Així mateix, per tal d'evitar aquest tipus de situacions, es recomana que els mitjans de comunicació evitin comptar amb la col·laboració de periodistes que estan vinculats a institucions o empreses del mateix sector de què informen.

I per que així consti s'estén la present certificació, amb el vistiplau del president, a Barcelona en data 31 de gener de 2023. Certifico.

Vistiplau
Josep Carles Rius
President

Josep Rovirosa
Secretari General